

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

İran İle ABD Arasındaki Gerilimin Geleceđi İşler Nereye Doğru Gidiyor?

İran ile Amerika arasındaki ilişki, çağdaş siyasetteki en karmaşık ilişkilerden biri olarak kabul edilmektedir. On yıllardır bu ilişki, çıkarlar ve Amerika'nın yörengesinde dönme temeli üzerine kuruluydu ancak mevcut aşamada aralarındaki ilişki, gerilim ile geçici sakinlik arasında değişen yeni bir ritme doğru yönelmeye başlamıştır.

Bölgedeki olayların tırmanmasıyla birlikte şu soru öne çıkıyor: İşler büyük bir çatışmaya mı gidiyor, yoksa çatışma mevcut sınırları içinde kalmaya devam mı edecek?

Taraflar arasındaki çatışmanın artık, Amerika'nın İran'a yönelik saldırganlığının başlangıcında olduğu gibi doğrudan geleneksel savaş yöntemiyle dönmediği; aksine büyük ölçüde "dolaylı çatışma" olarak adlandırılabilir bir yaklaşıma dayandığı açıktır; zira bu çerçevede her taraf, ekonomik yaptırımlar, siyasi baskılar, sınırlı askerî hamleler ve ayrıca bölgesel müttefikler aracılığıyla kurulan nüfuz gibi çeşitli araçlar kullanmaktadır. Bu çatışma tarzı, her bir tarafın son derece maliyetli olabilecek açık bir çatışmaya sürüklenmeden mesajlarını iletmesine imkân tanımaktadır.

En olası senaryolardan biri, bu mevcut durumun devam etmesidir; yani gerginliklerin aralıklı olarak yaşanmasıyla birlikte gerginliğin kontrol altında devam etmesidir. Bu senaryo, bir ölçüde, her iki tarafın da çıkarına hizmet etmektedir; zira Amerika yeni bir savaşa girmekten ya da maliyeti çok yüksek olacak bir savaşı yeniden başlatmaktan kaçınırken, İran ise iç ve ekonomik altyapısını geniş çaplı saldırılara maruz bırakmamaya hırs göstermektedir.

Bununla birlikte sınırlı tırmanma senaryosu da dışlanamaz; zira bir askerî noktanın hedef alınması veya can kayıplarının yaşanması gibi belirli bir olay, kapsamlı bir savaşa neden olmadan caydırıcılık hedefiyle karşılıklı tepkilere yol açabilir. Nitekim bölge, bu tür tırmanışa birçok kez tanık olmuş ve bunlar nispeten hızlı bir şekilde kontrol altına alınmıştır.

En tehlikeli senaryoya gelince; yanlış bir değerlendirmenin ya da hesaplanmamış bir tırmanışın meydana gelmesi durumunda, çatışmanın daha geniş çaplı bir bölgesel çatışmaya dönüşme olasılığını temsil etmektedir; bu durumda bölgedeki diğer taraflar da müdahale edebilir ve bu da çatışmanın kapsamının genişlemesine yol açabilir. Bu senaryo, şu anda pek olası olmasa da, bölgesel ittifakların karmaşıklığı nedeniyle gerçek bir endişe kaynağı olmaya devam etmektedir.

İran ile Amerika arasındaki doğrudan savaş ise, en az olası seçenek olmaya devam ediyor ama imkânsız da değildir. Böyle bir savaş, sadece askeri açıdan değil, ekonomik ve siyasi açıdan da her iki taraf için çok maliyetli olacaktır; bu ise küresel enerji piyasalarında büyük dalgalanmalara yol açabilir ve bu da tüm bölgenin istikrarına yansiyabilir.

Bu verileri Irak'taki gerçekliğe uyguladığımızda, Irak'ın coğrafi konumu ve hem Amerika hem de İran ile olan iç içe geçmiş ilişkileri nedeniyle bu çatışmadan en çok etkilenen ülkelerden biri olduğunu görüyoruz. Gerginliğin mevcut sınırları içinde devam etmesi durumunda Irak, iki taraf arasındaki dengeyi korumaya yönelik devam eden çabalar içinde, siyasi ve güvenlik alanındaki çekişmelerin sahası olmaya devam edecektir.

Ancak sınırlı bile olsa bir tırmanmanın yaşanması durumunda, ister askeri noktaların hedef alınması ister iç gerilimin tırmanması yoluyla olsun Irak genellikle ilk etkilenen sahalardan biri olacaktır; bu da doğrudan güvenliğe, ekonomik istikrara ve insanların yaşamına yansıtacaktır.

En kötü senaryoda, yani çatışmanın bölgesel olarak genişlemesi durumunda, Irak kendini çatışmanın tam ortasında bulabilir. Bu nedenle Irak'ın istikrarı, büyük ölçüde büyük güçlerin bu çatışmayı kontrol altına alma ve onu tırmanmaya sürüklememe gücüne bağlı kalmaya devam etmektedir.

Sonuç olarak Amerika'nın bölgeye girmesi ve su yolları ile uluslararası deniz yolları üzerinde hakimiyet kurması, bu tırmanmaya yol açan en önemli nedenlerden biri olarak görülmektedir. Sömürgecinin atadığı ajan yöneticiler olmasaydı, Amerika bu bölgedeki varlığını pekiştiremezdi.

Ey bölge halkları, ey İslam ümmetinin halkları; daha ne kadar bedel ödemeye devam edeceksiniz? İşleri bu hale getiren, yöneticilerinizin Amerika ve onun kuyruklarının peşinden gitmeleridir. Kurtuluşunuz ve izzetiniz, ancak haysiyetin korunduğu ve gölgesinde hakların muhafaza edildiği devletinizin yeniden tesis edilmesiyle mümkün olabilir.

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin Yazan

Munis Hamid – Irak